



ปีที่ 53 ฉบับที่ 1 : 14 มกราคม 2565

Volume 53 Number 1: January 14, 2022

กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Division of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health



ลักษณะทางระบาดวิทยาของแรงงานข้ามชาติติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
ในการระบาดระลอกเมษายน วันที่ 1 เมษายน-7 ธันวาคม 2564
(Epidemiological characteristic of coronavirus disease 2019 (COVID-19)
among migrant workers during the April wave of pandemic, 1 April-7 December 2021)

✉ supers.beerzaa@gmail.com

หนึ่งฤทัย ศรีสง, ภัทราวดี ภักดีแพง, นพพร ดาวแจ้ง, ณัฐปรัง นิตยสุทธิ

กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

ความเป็นมา

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โรคโควิด 19 หรือ COVID-19) กลับมาแพร่ระบาดอย่างกว้างขวางอีกครั้งเป็นระลอกที่สาม ซึ่งเริ่มมีการติดเชื้อเพิ่มขึ้นตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2564 จากเหตุการณ์การแพร่ระบาดในผับบริเวณเขตทองหล่อ และเป็นช่วงเวลาเดียวกันกับการแพร่ระบาดระลอกที่สอง ซึ่งเกิดจากการแพร่ระบาดของโรคในกลุ่มแรงงานข้ามชาติในช่วงระหว่างวันที่ 19 ธันวาคม 2563 จนถึงวันที่ 1 เมษายน 2564⁽¹⁾ ตั้งแต่เริ่มมีการระบาดระลอกเมษายนจนถึง 7 ธันวาคม 2564 ประเทศไทยพบผู้ติดเชื้อสะสมทั้งสิ้น 2,119,903 ราย เสียชีวิต 20,997 ราย จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แรงงานข้ามชาติเป็นกลุ่มหนึ่งที่ได้รับผลกระทบมากกว่าประชากรกลุ่มอื่น ทั้งจากการเจ็บป่วยด้วยโรคและมาตรการควบคุมโรคด้านเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากการสูญเสียการจ้างงานหรือรายได้ลดลงและมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อรักษาสถานภาพแรงงานหรือวีซ่า⁽²⁾

กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ทีมบริหารจัดการ

ข้อมูล) กรมควบคุมโรค ได้ศึกษาลักษณะทางระบาดวิทยาของแรงงานข้ามชาติ สัญชาติเมียนมา กัมพูชา และลาว ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในสถานการณ์การระบาดระลอกเมษายน วันที่ 1 เมษายน-7 ธันวาคม 2564 โดยใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ผลการศึกษา

กลุ่มภารกิจปฏิบัติการสอบสวน ควบคุมโรค กรมควบคุมโรค วิเคราะห์สถานการณ์การระบาดในกลุ่มแรงงานข้ามชาติ ช่วงวันที่ 1 เมษายน-7 ธันวาคม 2564 พบผู้ติดเชื้อในกลุ่มแรงงานข้ามชาติ 166,211 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.84 ของผู้ติดเชื้อทั้งหมด จำแนกตามสัญชาติ ได้แก่ เมียนมา 123,320 ราย (ร้อยละ 74.00) กัมพูชา 35,773 ราย (ร้อยละ 22.00) และลาว 7,118 ราย (ร้อยละ 4.00) อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1 : 0.92 พบผู้ติดเชื้อมากในกลุ่มวัยแรงงานอายุ 20-29 ปี รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 30-39 ปี (รูปที่ 1)

แนวโน้มจำนวนผู้ติดเชื้อในกลุ่มแรงงานข้ามชาติค่อย ๆ เพิ่มขึ้น ตั้งแต่เดือนเมษายน 2564 มีจำนวนผู้ติดเชื้อสูงสุดเดือน



◆ ลักษณะทางระบาดวิทยาของแรงงานข้ามชาติติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในการระบาดระลอกเมษายน วันที่ 1 เมษายน-7 ธันวาคม 2564	1
◆ สรุปการตรวจหาการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 1 ระหว่างวันที่ 2-8 มกราคม 2565	5
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 1 ระหว่างวันที่ 2-8 มกราคม 2565	7

สิงหาคม และค่อย ๆ ลดลงอย่างต่อเนื่อง แนวโน้มเหมือนสถานการณ์ภาพรวมในประเทศดังแสดงในรูปที่ 2 หากพิจารณาสถานการณ์แรงงานข้ามชาติเสียชีวิต พบว่าแนวโน้มคล้ายกับสถานการณ์ผู้ติดเชื้อพบจำนวนผู้เสียชีวิตมากที่สุด ช่วงเดือนสิงหาคม และค่อย ๆ ลดน้อยลง (รูปที่ 3)

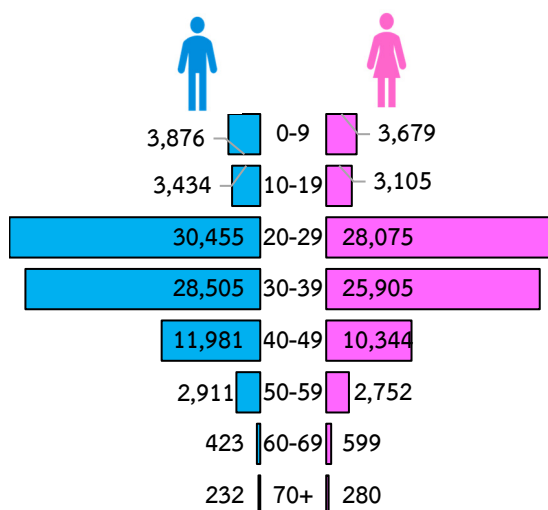
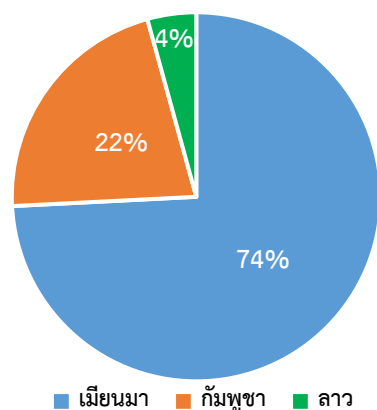
เมื่อพิจารณาการกระจายของแรงงานข้ามชาติที่ตรวจพบเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบผู้ติดเชื้อทั่วประเทศไทย โดยพบมากที่สุด (มากกว่า 10,001 ราย) คือ กรุงเทพมหานคร และจังหวัดสมุทรสาคร รองลงมา (5,001–10,000 ราย) คือ จังหวัดตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ชลบุรี และระยอง หากวิเคราะห์ข้อมูล 7 วันย้อนหลัง ช่วงวันที่ 1–7 ธันวาคม 2564 พบแรงงานข้ามชาติติดเชื้อมากที่สุดในกรุงเทพมหานคร จังหวัดนครศรีธรรมราช และประจวบคีรีขันธ์ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ ปราจีนบุรี กาญจนบุรี ตาก และสุราษฎร์ธานี (รูปที่ 4)

วิจารณ์ผล

การศึกษานี้พบว่าสัดส่วนแรงงานข้ามชาติตรวจพบเชื้อต่อผู้ยืนยันติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งหมด เท่ากับร้อยละ 7.84 เพราะแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยปัจจุบันมีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ จากการขยายตัวและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจากภาคเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น ทำให้โครงสร้างของตลาดแรงงานมีความต้องการแรงงานเป็นจำนวนมาก ต้องพึ่งพาแรงงานข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ เมียนมา ลาว และกัมพูชา⁽³⁾ สถานการณ์การระบาดมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตั้งแต่เดือนเมษายนเป็นต้นมา และสูงสุดในเดือนสิงหาคม และเริ่มลดลงต่อเนื่อง สอดคล้องกับสถานการณ์การระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทย พบแรงงานข้ามชาติสัญชาติที่เจอมากที่สุด คือ เมียนมา กัมพูชา และลาว ตามลำดับ ซึ่งการกระจายเป็นไปตามการสำรวจขององค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน สำรวจประชากรแรงงานข้ามชาติ ในจังหวัด

สมุทรสาคร⁽⁴⁾ โดยจังหวัดที่พบแรงงานข้ามชาติตรวจพบเชื้อสะสมมากที่สุด คือ กรุงเทพมหานคร และจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีแรงงานข้ามชาติอยู่ทำงานมากที่สุดในประเทศไทย และเป็นสองจังหวัดในสองอันดับแรกที่มีแรงงานข้ามชาติมากที่สุดจากการสำรวจโดยคณะทำงานข้ามชาติ⁽⁵⁾ แต่มีสองจังหวัดที่ไม่ได้อยู่ในอันดับ คือ จังหวัดกาญจนบุรี และระยอง ซึ่งเป็นสองจังหวัดที่คณะทำงานข้ามชาติ รายงานว่า กรณีคนงานก่อสร้างที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมายมาถึงประเทศไทยในเดือนมกราคม 2563 คนงานก่อสร้าง 60 คน จะถูกส่งไปทำงานที่ไซต์งานก่อสร้าง 4 แห่งในจังหวัดระยอง กาญจนบุรี และอยุธยา ซึ่งทำให้ประชากรแรงงานข้ามชาติไปทำงาน ณ จังหวัดนั้นเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้พบแรงงานข้ามชาติตรวจพบเชื้อมากขึ้น⁽⁶⁾

ร้อยละสัญชาติของแรงงานต่างชาติด



อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1 : 0.92 *ไม่ระบุ 9,655 ราย (5.8)

รูปที่ 1 จำนวนแรงงานข้ามชาติตรวจพบเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำแนกตามสัญชาติ และกลุ่มอายุ ระลอกเมษายน ระหว่างวันที่ 1 เม.ย.–7 ธ.ค. 2564 (จำนวน 166,211 ราย)

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร ภูนาส
นายแพทย์คำนวณ อึ้งชูศักดิ์ นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร
องอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : นายแพทย์จักรรัฐ พิทยาวงศ์อานนท์

บรรณาธิการวิชาการ : นายแพทย์ปณิธิ อัมมวิริยะ

กองบรรณาธิการ

คณะทำงานด้านบรรณาธิการ กองระบาดวิทยา

ฝ่ายข้อมูล

สมาน สยมภูจินันท์ ศติธันว์ มาแอดิยน พิชรี ศรีหมอก

ข้อจำกัดของข้อมูลที่น่าวิเคราะห์ในการศึกษานี้ ยังขาดข้อมูลเกี่ยวกับ ปัจจัยเสี่ยงในการรับเชื้อ ความรุนแรงของการติดเชื้อ และการได้รับวัคซีนในกลุ่มแรงงานข้ามชาติ หากมีการเชื่อมโยงข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวเพิ่มเติมจะส่งผลให้มีรายละเอียดมากขึ้นในการนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนมาตรการควบคุมโรคในกลุ่มแรงงานข้ามชาติ

เอกสารอ้างอิง

1. คณะวิจัย TDRI. การแพร่ระบาดของโรค 3 สถานการณ์ ผลกระทบและทางออกเชิงนโยบาย [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 20 พฤษภาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก <https://tdri.or.th/2021/05/covid-119/>
2. คณะวิจัย TDRI. โควิด 19 ระลอกใหม่ ผลกระทบในตลาดแรงงาน [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 22 ธันวาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก <https://tdri.or.th/2021/01/COVID-19-impact-on-migrant-workers-2/>
3. หทัยรัตน์ โกษิยาภรณ์. ปัจจัยและกลไกในการสื่อสารความเสี่ยงด้านสุขภาพของแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย ต่อมาตรการในการเฝ้าระวังและสอบสวนโรคและมาตรการด้านสาธารณสุขและสังคม กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 22 ธันวาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก <https://kb.hsri.or.th/dspace/handle/11228/1/discover>
4. International Organization for Migration. COVID-19 Rapid Needs Assessment in Mahachai Sub-district, Samut Sakhon Province (Round 1) [internet]. 2021

[cited 8 January 2021]. Available from: https://displacement.iom.int/system/tmf/reports/Thailand_Rapid_Needs_Assessment_Round1_Mahachai_December_2020.pdf?file=1&type=node&id=10486

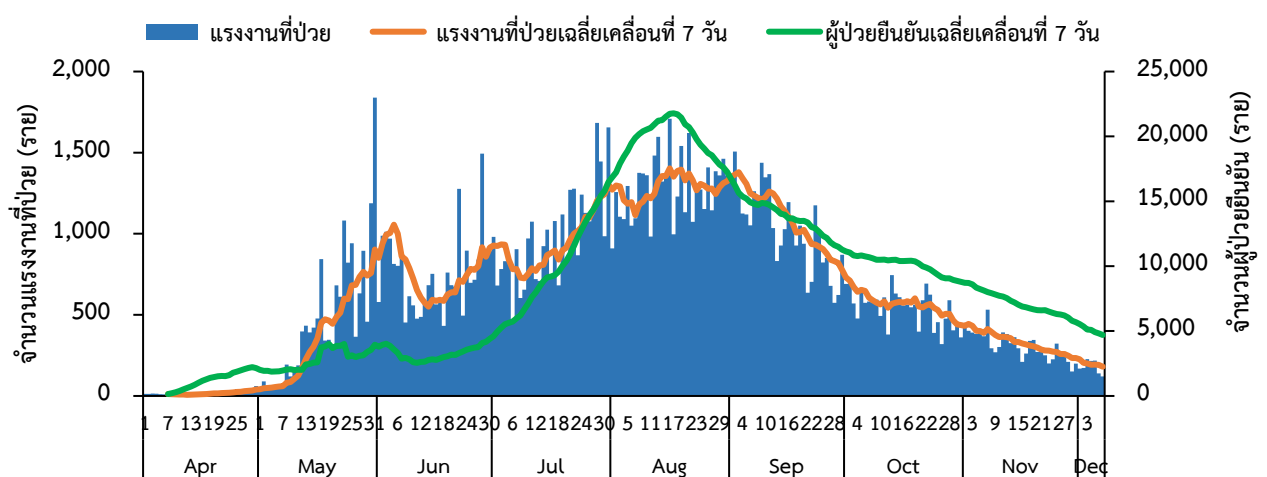
5. MGR online (พัฒนาอาชีพ). เปิด 10 จังหวัดมี "แรงงานต่างด้าว" อยู่ทำงานมากที่สุด [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 26 ธันวาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/qol/detail/9630000044490>
6. Migrant Working Group. Migrant Situation report in Thailand on COVID-19 response [internet]. March 2020 [cited 2021 January 8]. Available from: <https://mwgthailand.org/en/press/1585236462#show-block-newsplus-lite-main-menu>

แนะนำการอ้างอิงสำหรับบทความนี้

หนึ่งฤทัย ศรีสง, ภัทราวดี ภัคดิแพง, นวพร ดาวแจ้ง, ณัฐพราน นิตยสุทธิ. ลักษณะทางระบาดวิทยาของแรงงานข้ามชาติติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในการระบาดระลอกเมษายน วันที่ 1 เมษายน-7 ธันวาคม 2564. รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์. 2565; 53: 1-4.

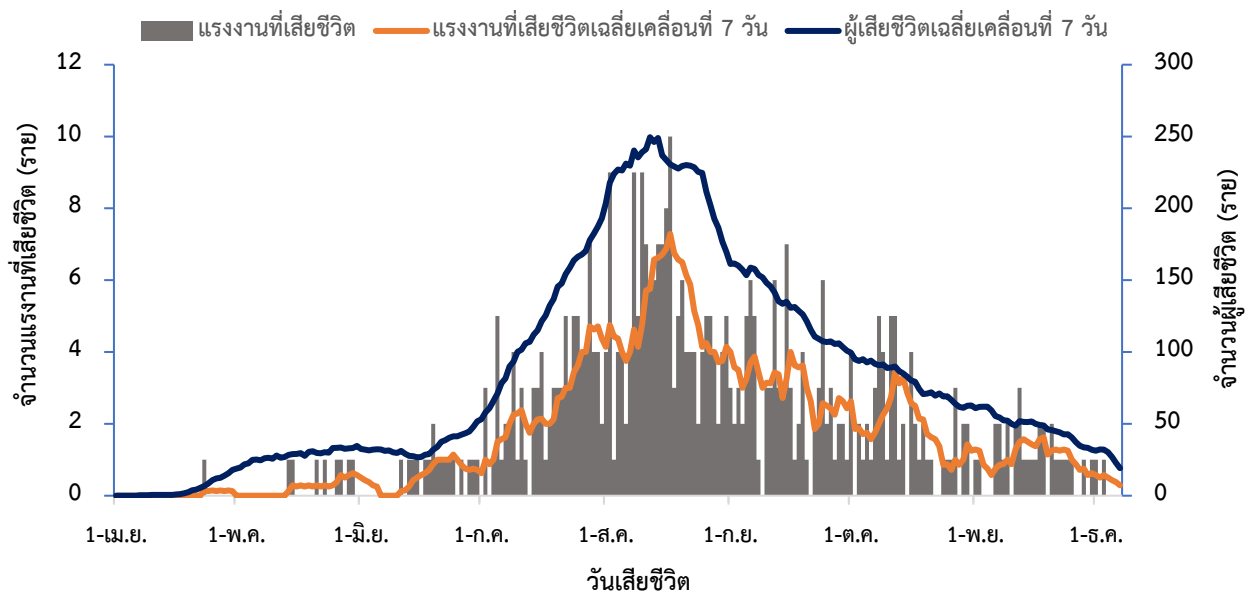
Suggested citation for this article

Srisong N, Pakdeepang P, Daochaeng N, Nittayasoot N. Epidemiological characteristic of coronavirus disease 2019 (COVID-19) among migrant workers during the April wave of pandemic, 1 April-7 December 2021. Weekly Epidemiological Surveillance Report. 2022; 53: 1-4.

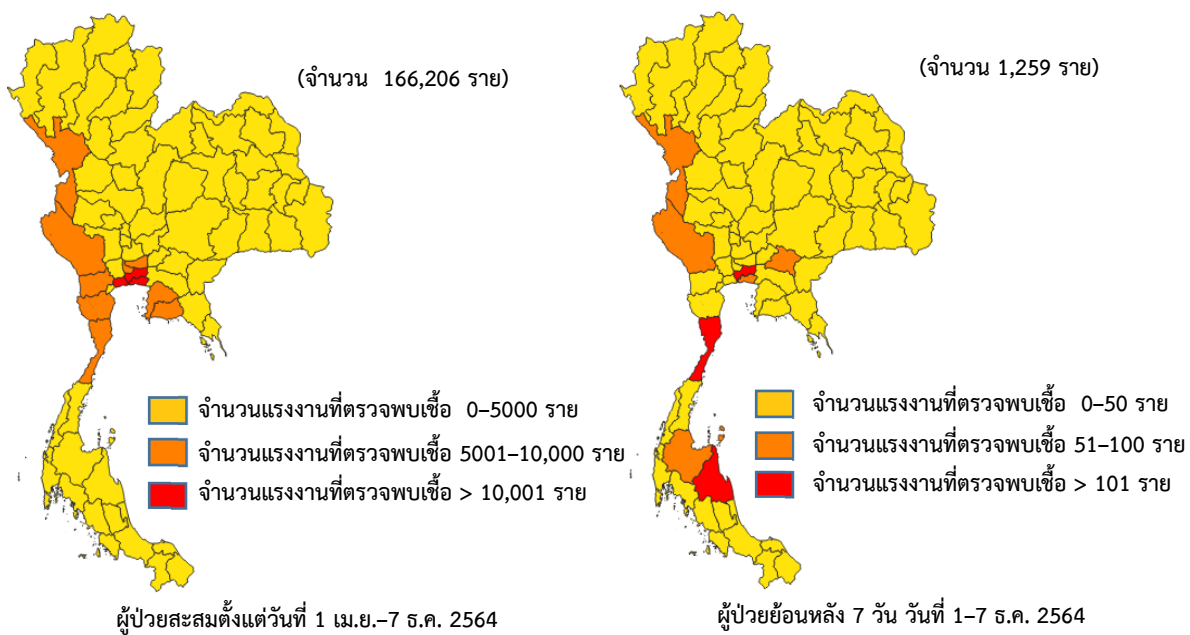


สัดส่วนผู้ป่วยแรงงานข้ามชาติต่อผู้ป่วยยืนยันทั้งหมด เท่ากับ 7.84 * แรงงานข้ามชาติ หมายถึง ผู้ที่มีสัญชาติ เมียนมา กัมพูชา ลาว

รูปที่ 2 จำนวนแรงงานข้ามชาติตรวจพบเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และผู้ป่วยยืนยันในประเทศไทย ระลอกเมษายน ระหว่างวันที่ 1 เม.ย.-7 ธ.ค. 2564 (จำนวน 166,211 ราย)



รูปที่ 3 จำนวนแรงงานข้ามชาติที่เสียชีวิตและจำนวนผู้เสียชีวิตในประเทศไทยที่ตรวจพบเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำแนกตามวันที่เสียชีวิต ในการระบาดระลอกเมษายน ระหว่างวันที่ 1 เม.ย.-7 ธ.ค. 2564 (จำนวน 446 ราย)



รูปที่ 4 แผนที่แสดงจำนวนแรงงานข้ามชาติตรวจพบเชื้อโรคโควิด 19 จำแนกรายจังหวัด ในการระบาดระลอกเมษายน ระหว่างวันที่ 1 เม.ย.-7 ธ.ค. 2564